

УДК 364.2:379.85:640.4(430)
DOI 10.31499/2618-0715.1(16).2026.355756

**ПРОЦЕС СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ
В ІНТЕГРАТИВНИХ ГОТЕЛЯХ НІМЕЧЧИНИ**

Штик Ольга, кандидатка педагогічних наук.

ORCID: 0009-0007-5890-3252

E-mail: shtyk.olga.v@gmail.com

Кочубей Тетяна, докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

ORCID: 0000-0002-9104-8442

E-mail: udpu_tania@ukr.net

У статті проаналізовано процес соціальної інтеграції осіб з особливими потребами в інтегративних готелях Німеччини, де через створення безбар'єрного середовища та адаптації соціальної інфраструктури особи з обмеженими можливостями залучаються до працевлаштування. Особливу увагу приділено вивченню позитивного досвіду роботи інтегративних готелів у Німеччині на прикладі готельної мережі «Embrace Hotels». Розкрито особливості поняття «соціальна інтеграція осіб з особливими потребами», що є складним та багатокомпонентним процесом, спрямованим на нормативно-соціальне включення індивіда у всі життєві сфери суспільства. Автором висвітлено основні етапи процесу соціальної інтеграції осіб з особливими потребами в інтегративних готелях Німеччини, а саме: оцінка функціональних можливостей особи, підбір відповідних посад у готелі, професійне навчання та стажування осіб з особливими потребами.

Ключові слова: соціальна інтеграція, соціальна адаптація, особи з особливими потребами, інтегративні готелі, безбар'єрне середовище, готелі Німеччини, готельна індустрія, готельна мережа «Embrace Hotels».

**THE PROCESS OF SOCIAL INTEGRATION OF PEOPLE WITH SPECIAL
NEEDS IN INCLUSIVE HOTELS IN GERMANY**

Shtyk Olga, candidate of pedagogical sciences.

ORCID: 0009-0007-5890-3252

E-mail: shtyk.olga.v@gmail.com

Kochubei Tetiana, doctor of pedagogical sciences, professor, professor of the Department of Social Pedagogy and Social Work, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

ORCID: 0000-0002-9104-8442

E-mail: udpu_tania@ukr.net

The article analyses the process of social integration of people with special needs in inclusive hotels in Germany, where, through the creation of a barrier-free environment and adaptation of social infrastructure, people with disabilities are involved in employment. Particular attention is paid to studying the positive experience of inclusive hotels in Germany using the example of the Embrace Hotels chain. The article reveals the peculiarities of the concept of 'social integration of people with special needs', which is a complex and multi-component process aimed at the normative and social

inclusion of individuals in all spheres of society. The author highlights the main stages of the process of social integration of persons with special needs in integrative hotels in Germany, namely the assessment of a person's functional abilities, the selection of suitable positions in the hotel, vocational training and internships for persons with special needs. It has been established that the typical areas of activity for employees with special needs that contribute to their integration into society are reception, cleaning or floor service in hotels (e.g. chambermaids), restaurant service in hotels (e.g. breakfast service, kitchen and service staff in hotel restaurants), laundry, technical services, etc. It is noted that, in parallel with a professional attitude towards persons with special needs, social and educational support is provided, which varies in nature and scope depending on the type of disability of the hotel employee. Such support services for persons with special needs are part of a holistic inclusive approach that promotes professional stability. The article notes that the use of advanced training courses and workshops for persons with special needs contributes to the formation of inclusive-oriented competencies among hotel employees.

Keywords: social integration, social adaptation, people with special needs, inclusive hotels, barrier-free environment, hotels in Germany, hotel industry, Embrace Hotels hotel chain.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. На сучасному етапі розвитку українського суспільства соціальна інтеграція осіб з особливими потребами є не тільки комплексним процесом залучення людей з інвалідністю до активного життя суспільства через створення безбар'єрного середовища та адаптації соціальної інфраструктури, але й стратегічною необхідністю для побудови ефективного і справедливого суспільства.

Сучасне німецьке суспільство має нову філософію та політику з питань соціального забезпечення осіб з особливими потребами, забезпечення їх рівних прав, незалежності, надання їм цивільно-правового захисту щодо сприяння взаємодії осіб з інвалідністю із суспільством, а також їхньої реабілітації та інтеграції у суспільство, у тому числі через механізм залучення їх до праці.

Німеччина активно бореться із застарілими стереотипами щодо працевлаштування осіб з особливими потребами, яке сприяє їх соціальній інтеграції, впроваджуючи інклюзивні закони та різні програми підтримки. Такий підхід зумовлює необхідність розвитку й готельної індустрії Німеччини, яка адаптує свої послуги та інфраструктуру до нових нормативних вимог сучасності, формує нову концепцію інклюзії, а саме сприяє розвитку сучасних інтегративних готелів. Внаслідок повномасштабної війни в Україні значно зросла кількість осіб з особливими потребами, які мають нагальну потребу в соціальній інтеграції у суспільство. Існує не тільки необхідність у створенні безбар'єрного середовища та доступної інфраструктури для людей з особливими потребами, а й необхідність забезпечення рівних прав, соціальної активності та самореалізації.

Тож досвід соціальної інтеграції осіб з особливими потребами в інтегративних готелях Німеччини створює можливості не лише для розширення туристичного ринку й удосконалення безбар'єрного середовища, а й зміцнення соціальної згуртованості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Соціальна інтеграція людей з особливими потребами в сучасне суспільство є важливим соціальним викликом і одним із пріоритетів державної політики Німеччини. Низка аспектів соціальної інтеграції осіб з особливими потребами висвітлюється у працях німецьких авторів: П. Бальтергаймера (P. Bartellheimer), Г. Бівера (G. Biewer), Г. Ессера (H. Esser), М. Шунтерманна (M. Schuntermann), Т. Аліке (T. Alicke) та К. Лінц-Дінхеля (K. Linz-Dinchel), Т. Фрюауфа (T. Frühauf) та інших. Питаннями соціальної інтеграції осіб з особливими потребами займаються також українські вчені: Л. Байда, І. Когут, Т. Мартинюк та ін.

Наразі в Україні активно досліджуються питання соціальної інтеграції осіб з особливими потребами у сфері готельної індустрії Німеччини, а саме в інтегративних готелях. Це пов'язано з глобальним рухом із забезпечення безбар'єрності та

інклюзивності для людей з обмеженими можливостями, що сприяє виникненню нових інклюзивних підходів, які привертають значну увагу науковців.

Процес соціальної інтеграції осіб з особливими потребами в інтегративних готелях Німеччини висвітлюється у працях дослідників: М. Еберхарда (M. Aeberhard), Я. Агац (J. Agatz), Л. Герліц (L. Herlitz), С. Планггера (S. Plangger) та ін. Дослідники вивчають процес інтегрування осіб з особливими потребами у сфері готельного господарства на основі працевлаштування, професійного навчання та стажування.

Зазначимо, що аналіз літератури свідчить про глибокий і стійкий інтерес до означеного питання серед науковців. Але недостатньо дослідженим залишається питання імплементації нових інклюзивних підходів у готельну індустрію України, яка б сприяла соціальній інтеграції осіб з особливими потребами особливо в умовах післявоєнної трансформації України.

Мета статті – дослідити процес соціальної інтеграції осіб з особливими потребами в інтегративних готелях Німеччини як ефективну модель працевлаштування. Дослідження спрямоване на вивчення досвіду адаптації готельних підприємств, що базується на створенні доступного середовища, навчанні персоналу та індивідуальному супроводі осіб з обмеженими можливостями під час їхньої соціальної інтеграції.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні проблема соціальної інтеграції осіб з особливими потребами у суспільстві широко досліджується за кордоном. У науковій літературі поняття «соціальна інтеграція осіб з особливими потребами» визначено М. Шунтерманном (M. Schuntermann) [13] і трактується автором як процес формування соціальних контактів у суспільстві, реалізація права осіб з особливими потребами на самовизначення через можливість участі у різних сферах суспільного життя, усунення фізичних, соціальних та інституційних бар'єрів, що передбачає створення інклюзивного середовища, де всі люди мають рівні можливості, незалежно від їхніх особливостей.

У проведених дослідженнях Т. Аліке (T. Alicke) та К. Лінц-Дінхель (K. Linz-Dinchel) [4, с. 8] наголошується на такому: «соціальна інтеграція осіб з обмеженими можливостями означає створення правових і організаційних передумов, за яких доступність та можливість участі у суспільному житті осіб з особливими потребами перестають бути питанням «дозволу», а натомість стають невід'ємною частиною суспільного життя. Основними цінностями соціальної інтеграції осіб з особливими потребами є соціальна справедливість і солідарне суспільство».

Поділяємо думку Т. Фрюауф (T. Frühauf) про те, що «соціальна інтеграція осіб з обмеженими можливостями означає передусім сприяння суспільному прийняттю людей з особливими потребами через створення можливостей для співіснування у повсякденному житті з людьми без інвалідності» [8].

У наукових працях Дж. М. Кастла (J. M. Kastl) [10] зазначається, що соціальна інтеграція осіб з особливими потребами спрямована на нормативно-соціальне включення індивіда у всі життєві сфери суспільства (освіта, дозвілля, трудова діяльність та ін.), на усунення глибоких відмінностей та пов'язаних з ними обмежень якості життя таких людей, а також на надання права відчувати себе прийнятими й визнаними у всіх аспектах своєї особистості та бути повноцінно значущими у всіх життєвих сферах.

У публікації Т. Мартинюк соціальна інтеграція осіб з особливими потребами розглядається «як процес, під час якого з одного боку, індивід прагне максимально, з огляду на соціокультурну ситуацію, адаптуватися до життя в суспільстві, проявляє готовність «вбудуватися» в його структуру, а з іншого боку, соціум (у тому числі окремі професійні, культурні та інші групи чи спільноти), який адекватно сприймає можливості та потреби такого індивіда, організовується та структурується для того, щоб не просто пристосуватися до його особливостей, а прийняти конкретного індивіда на основі

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

принципів толерантності, об'єктивності, соціальної справедливості, забезпечивши необхідні умови для його самореалізації» [2, с. 184].

Зокрема, І. Когут акцентує увагу на тому, що «соціальна інтеграція осіб з особливими потребами» – це комплекс заходів, спрямованих на відтворення порушених чи втрачених людиною суспільних зв'язків та відносин, на створення таких умов для саморозвитку, в результаті яких виробляється активна життєва позиція особистості. Метою соціальної інтеграції є визначення соціального статусу, забезпечення соціальної адаптації у суспільстві, досягнення певної соціальної незалежності. Соціальну інтеграцію слід одночасно розглядати як засіб соціального розвитку суспільства. В ролі засобу вона відображає здатність суспільства розвиватися на принципах недискримінації, терплячості, поваги, рівності можливостей для всього населення, в тому числі осіб з особливими потребами [1, с. 62].

На підставі здійсненого теоретичного аналізу досліджень науковців, можемо констатувати, що соціальна інтеграція осіб з особливими потребами це – цілеспрямований, динамічний та двосторонній процес, що сприяє самореалізації, підвищенню самооцінки цієї категорії осіб та включення їх у соціальні системи, інститути, соціальні групи, різні сфери діяльності на рівні зі здоровими людьми. Водночас, соціальна інтеграція осіб з особливими потребами є досить складним процесом, що потребує розроблення спеціально орієнтованої моделі роботи із зазначеним контингентом, урахування їх особливостей і проблем та дозволяє підібрати адекватні заходи задля досягнення максимального рівня інтеграції у суспільстві.

Досвід Німеччини базується на стратегії інклюзії в усіх сферах життя, від створення доступного середовища для осіб з обмеженими можливостями до залучення людей з інвалідністю до активного суспільного життя та до працевлаштування. Німеччина є лідером у розвитку інтегративних готелів, де люди з обмеженими можливостями є не лише гостями, а й повноправними співробітниками.

Однією з відомих мереж інтегративних готелів у Німеччині є готельна мережа «Embrace Hotels».

Мережу готелів «Embrace Hotels» було засновано у 2007 році у Німеччині з метою поліпшення маркетингу та підтримки інтеграційних готелів, які працевлаштовують людей з інвалідністю та створюють безбар'єрні умови проживання. Витоки цієї ідеї сягають ще 1990-х років і пов'язані з відкриттям першого німецького інтеграційного готелю «Stadthaushotel Hamburg» у Гамбурзі. Метою об'єднання інтегративних готелів у мережу є посилення інклюзії в готельній сфері та надання професійної платформи для таких готельних підприємств, починаючи від простих пансіонатів і до готелів із зірковою категорією, які вирізняються комплексною безбар'єрністю [6].

На початковому етапі до асоціації готелів «Embrace Hotels» входило близько 11 готельних підприємств, які об'єдналися з метою поєднання своїх концепцій, досягнення спільних цілей, таких як інтеграція, участь та інклюзивна робота [12].

Назва «Embrace» походить з англійської мови і означає «обіймати», тобто це свідомо обраний символ інклюзії, поваги та рівності всіх людей, незалежно від їхніх фізичних або розумових здібностей. Вже на етапі заснування мережі готелів «Embrace Hotels» ключовою була ідея про те, що різноманіття співробітників і гостей (з інвалідністю та без неї), так само як і різноманіття самих готельних підприємств, робить вагомий внесок у їхній спільний успіх [6; 9, с. 72].

Готельна індустрія є надзвичайно придатною для працевлаштування осіб з особливими потребами. У готелях мережі «Embrace Hotels» особи з обмеженими можливостями становлять у середньому понад 60% від загальної кількості персоналу.

Відповідно до § 215–219 «Дев'ятого соціального кодексу Німеччини» (SGB IX § 215–219) в інтегративних проектах мають бути зайняті, зокрема, такі групи людей з важкими формами інвалідності:

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

- люди з тяжкими формами інтелектуальної чи психічної інвалідності;
- з тяжкими порушеннями опорно-рухового апарату;
- із сенсорними або множинними вадами здоров'я, які особливо негативно впливають на їхню трудову діяльність, ускладнюють працевлаштування, перешкоджають або роблять неможливою участь у загальному ринку праці;

- люди з тяжкою формою інвалідності після завершення шкільної освіти, які мають шанс отримати роботу на загальному ринку праці лише за умови, що вони попередньо братимуть участь у професійно підготовчих освітніх заходах в інклюзивному підприємстві, де вони працевлаштовуються та проходять подальшу кваліфікацію [11].

Спираючись на результати наявних теоретичних напрацювань та аналіз наукового доробку, можна диференціювати основні етапи процесу соціальної інтеграції осіб з особливими потребами в інтеграційних готелях Німеччини.

Перший етап процесу соціальної інтеграції осіб з особливими потребами полягає у діагностиці та оцінці функціональних можливостей особи. На цьому етапі необхідно вивчити індивідуальні особливості стану здоров'я особи, зробити аналіз фізичних, когнітивних та емоційних ресурсів людини, які необхідні їй для її подальшої адаптації і соціальної інтеграції. Необхідно визначити бар'єри, які заважають інтеграції та сформулювати цілі для подальшої роботи.

Другий етап процесу соціальної інтеграції осіб з особливими потребами полягає у підборі відповідної посади в готелі. Цей етап є критичним, оскільки він поєднує можливості особи з особливими потребами з конкретними функціональними завданнями готелю, проводиться детальне порівняння професійних навичок кандидата з вимогами вакансії.

Інтегративні готелі в Німеччині пропонують різноманітні вакансії для працевлаштування, які підходять для людей з різними обмеженими можливостями. Типовими сферами діяльності працівників з особливими потребами, що сприяють їх інтеграції у суспільство, є рецепція, служба прибирання або поверхова служба готелю (наприклад, покоївки), служба ресторанного господарства при готелі (наприклад, працівник сніданкової служби, кухні та сервісного обслуговування в ресторані готелю), пральня, технічна служба тощо.

В інтегративних готелях у сфері адміністрації зазвичай працюють фахівці, тобто співробітники без наявних особливих потреб, які мають галузевий досвід роботи у сфері готельного господарства. Сфери управління готелем, маркетингу, продажу готельних послуг та бухгалтерського обліку зазвичай не розглядаються для працевлаштування людей з інтелектуальною інвалідністю. У цих підрозділах осіб із психічними чи інтелектуальними порушеннями навчають і залучають до роботи лише в поодиноких випадках [3, с. 38].

Сфера обов'язків служби прибирання характеризується повторюваними завданнями, тому вона особливо підходить для осіб з особливими потребами. Водночас слід враховувати, що до обов'язків, крім прибирання номерів, належать також транспортні, допоміжні та додаткові прибиральні роботи, що передбачає часту зміну місця роботи та значне фізичне навантаження.

Крім того, невеликі допоміжні засоби спрощують робочий процес. Наприклад, використовуються різні кольори ганчірок для прибирання поверхонь, дзеркал, туалету або використовуються спеціальні символи, які чітко вказують, які додаткові послуги мають бути надані в номері (наприклад, душеве крісло для користувачів крісел колісних). Кожному працівнику інтегративного готелю надаються робочі плани, у яких детально перелічені окремі кроки для виконання завдань, що підтримують осіб з особливими потребами в їхній роботі. Чітко визначені завдання надають працівникам з особливими потребами впевненість у виконанні їх роботи і дозволяють працювати більш ефективно та результативно [3, с. 29].

Зона сніданку в інтегративних готелях є ідеальною платформою для реалізації інклюзивної концепції, оскільки саме тут гості готелю та працівники перебувають у безпосередньому контакті. Однак завдання, що належать до сфери роботи сніданкової служби, значною мірою залежать від умов організації процесу: сніданок може подаватися в ресторані, або у спеціальній сніданковій кімнаті, приготування може здійснюватися на головній кухні або на сніданковій кухні; обслуговування може здійснюватися офіціантами або може бути у форматі самообслуговування [9, с. 61–62].

Для залучення осіб з особливими потребами до роботи на кухні або у сфері обслуговування сніданку в інтегративних готелях додатково залучають кваліфікований персонал, щоб поступово ввести працівників з осіб з особливими потребами в коло їхніх обов'язків і сформувані рутинність та впевненість у виконанні роботи [3, с. 29].

Індивідуальні здібності працівників з особливими потребами зіставляються з вимогами робочого місця та приведені з ними у відповідність. Отже, залучення персоналу з особливими потребами в інтегративних готелях здійснюється з урахуванням специфіки інвалідності кожної окремої особи, оскільки, наприклад, особи з порушеннями зору обмежено підходять для роботи в службі прибирання, тоді як особи з порушеннями слуху можуть бути там успішно задіяні.

Різні індивідуальні можливості персоналу з особливими потребами компенсуються завдяки правильному формуванню команди, що дозволяє підвищити продуктивність праці та зменшити ризик перевантаження.

Управління персоналом інтегративного готелю вимагає високої кваліфікації, спеціалізованих навичок, фахових знань, соціальної компетенції і розуміння особливих потреб як гостей з інвалідністю, так і співробітників з обмеженими можливостями.

Третій етап процесу соціальної інтеграції осіб з особливими потребами полягає у професійному навчанні, стажуванні або перекваліфікації, що відповідає загальноприйнятим моделям соціалізації та реабілітації осіб з особливими потребами. Цей етап спрямований на адаптацію до трудової діяльності та здобуття професійних навичок.

Суголосні з думкою Г. Тойніссена (G. Theunissen) про те, що варто звернути увагу на необхідність запровадження для співробітників з особливими потребами, які не мають досвіду роботи в готельних підприємствах, спеціальних заходів підтримки, індивідуальних програм адаптації та різних спеціалізованих курсів навчання (з візуальними матеріалами, мовою жестів та ін.) [14, с. 271–273].

Тож, в інтегративних готелях Німеччини, паралельно з професійним ставленням до осіб з особливими потребами, передбачений соціально-педагогічний супровід, який за своїм характером і обсягом відрізняється залежно від типу інвалідності співробітника готелю. Наприклад, у разі психічних або когнітивних порушень фахівці з соціально-педагогічною підготовкою беруть на себе цілеспрямований догляд за особами з особливими потребами, тоді як особам з фізичними порушеннями в інтегративних готелях соціально-педагогічний супровід часто здійснює готельний фаховий персонал [9, с. 62].

Такі послуги підтримки осіб з особливими потребами є складовою цілісного інклюзивного підходу, що сприяє професійній стабілізації, розвитку відчуття власної ефективності та соціальної участі, що в дослідженнях з інклюзії та реабілітації вважається ключовим.

Слід зауважити, що мережа готелів «Embrace Hotels» надає можливість для постійного підвищення кваліфікації як для співробітників з особливими потребами, так і для співробітників без них. Регулярно організовує семінари, тренінги та курси підвищення кваліфікації для персоналу готелів з метою посилення компетенцій у питаннях готельного бізнесу, підвищення стандартів якості, розвитку навичок та поглиблення знань, пов'язаних з інклюзією. При цьому значна увага приділяється

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

питанням щодо обслуговуючого сервісу та комунікації з гостями, організації праці та забезпечення якості, покращенню електронної комерції та інтернет-маркетингу, що є невід'ємними частинами успішного функціонування сучасного готельного підприємства.

Всі ці пропозиції спрямовані на зміцнення та подальший розвиток професійної діяльності всіх співробітників у готельному підприємстві, незалежно від їхніх індивідуальних обмежень [7].

Важливо наголосити на тому, що асоціація готелів «Embrace Hotels» використовує підвищення кваліфікації також для формування інклюзивно-орієнтованих компетенцій у працівників готелю і їх керівників. А саме, проводяться тренінги: з комунікації в інклюзивній команді, із поглибленням знань про безбар'єрність та адаптовані робочі процеси, з підвищення обізнаності у спілкуванні з людьми з інвалідністю, з підтримки інтеграції в повсякденній роботі готелю.

Такі спеціалізовані тренінги з інклюзивності є особливо важливими, оскільки при виконанні робочих обов'язків, вони дозволяють персоналу готелів ефективно реагувати на специфічні запити та враховувати різні потреби осіб з особливими потребами, наприклад, у разі наявних психічних, когнітивних або фізичних обмежень [7].

Мережа готелів «Embrace Hotels» сприяє також колегіальному обміну досвідом та передачі знань колегам, що дозволяє вирішувати низку актуальних питань. Готельєри діляться досвідом щодо стратегій управління готельним бізнесом, оперативних процесів, пов'язаних з інклюзією, досвідом у сфері управління персоналом з особливими потребами, подачі заявок на отримання грантів та допомоги в роботі.

Таким чином, співпраця усіх готелів з мережі «Embrace Hotels» допомагає впроваджувати новітні технології (наприклад, у сфері цифровізації), оптимізувати процеси та покращувати сервіс обслуговування [7].

У 2021 році готельна мережа «Embrace Hotels» була нагороджена медаллю Курта Альфонса Йохгайма «Німецької асоціації з реабілітації» (Deutsche Vereinigung für Rehabilitation e. V., (DVfR)). Медаль названа на честь лікаря реабілітолога в Німеччині, професора доктора Курта-Альфонса Йохгайма, засновником інтегрованої медико-професійно-соціальної реабілітації. Цією відзнакою «Німецька асоціація з реабілітації» відзначила особливу та багаторічну діяльність асоціації «Embrace Hotels», спрямовану на професійну та соціальну інтеграцію осіб з особливими потребами в готельній галузі.

Відзнакою Курта Альфонса Йохгайма нагороджуються особи або інституції, які зробили вагомий внесок у сферу реабілітації, участі та інклюзії людей з особливими потребами. В офіційному обґрунтуванні «Німецької асоціації з реабілітації» (DVfR) наголошується, що готелі мережі «Embrace Hotels» створюють по всій Європі робочі місця для людей з особливими потребами, які підлягають соціальному страхуванню, будують стійкі інклюзивні робочі структури та роблять важливий внесок у реалізацію Конвенції ООН про права людей з інвалідністю.

Мережа готелів «Embrace Hotels» демонструє велику підприємницьку зацікавленість у залученні осіб з особливими потребами, підтримує їх консультаціями та навчанням у сфері інклюзивної зайнятості та освіти.

Ця нагорода підкреслює соціальне та політичне значення мережі готелів «Embrace Hotels» як зразка передової практики інклюзивної зайнятості на первинному ринку праці [5].

Регулярний обмін практичним досвідом з мережею готелів «Embrace Hotels» сприяє подальшому вдосконаленню та облаштуванню робочих місць у власних готелях таким чином, щоб вони ще краще відповідали особливим потребам людей з інвалідністю та стали ще більш привабливими роботодавцями для осіб з особливими потребами.

Тож, забезпечення робочих місць та оптимальна інтеграція осіб з особливими потребами в трудове життя суспільства є основним принципом інклюзивних готелів, які нині все більше виділяються в готельній галузі.

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

Висновки та перспективи подальших досліджень. Інтегративні готелі в Німеччині, на теперішній час, є не лише місцем для відпочинку, але й майданчиком для реальної професійної самореалізації, де особи з особливими потребами переходять від ролі отримувачів допомоги до ролі надавачів послуг. Досвід Німеччини є яскравим прикладом реалізації прав людей з інвалідністю, забезпечуючи робочі місця на первинному ринку праці та професійну інтеграцію, яка гарантована законодавством та Конвенцією ООН.

Підсумовуючи вищезазначені положення, хочемо наголосити на тому, що соціальна інтеграція осіб з інвалідністю є складним процесом, спрямованим на нормативно-соціальне включення індивіда в усі життєві сфери суспільства.

Внаслідок повномасштабної війни в Україні стрімко зростає кількість людей з інвалідністю, що вимагає негайної трансформації системи реабілітації та інтеграції. Саме тому необхідно прикладати максимум зусиль, щоб люди з особливими потребами могли стати повноцінними учасниками цього процесу, а не сприймалися суспільством як об'єкт соціальної допомоги. Такий підхід потребує не лише нових законів, а й докорінної культури взаємодії, починаючи від архітектурної доступності міст до інклюзивних освітніх та робочих просторів, де кожна людина з особливими потребами має змогу реалізувати свій потенціал.

Отже, процес соціальної інтеграції осіб з особливими потребами в інтеграційних готелях Німеччини є перспективним напрямом, що дозволяє особам з особливими потребами уникнути соціальної ізоляції, підвищити фінансову незалежність та мати рівні можливості для самореалізації в суспільстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Когут І. Соціальна інтеграція осіб із інвалідністю та роль адаптивної фізичної культури в її реалізації *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2014. № 4. С. 61–66. DOI: <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2014.4.61-66>
2. Мартинюк Т. Основні складові соціальної інтеграції осіб з інвалідністю. *Педагогічний часопис Волині*. 2018. № 4(11). С. 183–189.
3. Agatz J. Integrative Hotelbetriebe – Ihre Potentiale auf dem Hotelmarkt und in der Gesellschaft. *Integrative hotels: Bachelorarbeit*. Linnich, 2013. 97 S.
4. Aliche T., Linz-Dinchel, K. Inklusive Gesellschaft – Teilhabe in Deutschland. Grundlagen und theoretischer Hintergrund. Frankfurt, 2012. 44 S.
5. Deutsche Vereinigung für Rehabilitation e. V. (DVfR). Kurt-Alphons-Jochheim-Medaille 2021 für den Embrace-Hotelverbund. Heidelberg, 2021. URL: <https://www.dvfr.de/rehabilitation-und-teilhabe/meldungen-aus-der-reha-landschaft/detail/artikel/dvfr-ehrt-verbund-der-embrace-hotels-fuer-engagement-zugunsten-der-inklusion-von-menschen-mit-behinderungen> (дата звернення: 19.01.2026).
6. Embrace Hotels. URL: <https://embracehotels.eu/> (дата звернення: 13.01.2026).
7. Fort- und Weiterbildungsangebot für Menschen mit und ohne Handicap. URL: https://embrace-hotels.eu/mitgliedschaft?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 19.01.2026).
8. Frühauf Th. Von der sozialen Integration zum Gemeinsamen Leben und Lernen. URL: https://www.lebenshilfe.de/fileadmin/Redaktion/Bilder/LandingPages/Geschichte/Downloads/80_Fruehauf-Integration.pdf (дата звернення: 20.10.2025).
9. Herlitz L. Sozialwirtschaftliche Intentionen auf dem deutschen Tourismusmarkt untersucht am Beispiel integrativer Hotels: Dissertation. Trier. 2011. 252 S. DOI: <https://doi.org/10.25353/ubtr-xxxx-32ce-4340>
10. Kastl J.M. Inklusion und Integration. *Behinderung und Gerechtigkeit. Heilpädagogik als Kulturpolitik*. M. Dederich, H. Greving, C. Mürner, & P. Rödler, (Hrsg.). Gießen: Psychosozialverlag, 2013. S. 133–152.
11. Neuntes Buch Sozialgesetzbuch – SGB IX, Teil 3: Besondere Regelungen zur Teilhabe schwerbehinderter Menschen (Schwerbehindertenrecht), Kapitel 11: Inklusionsbetriebe, § 215 SGB IX, i.d.F. 22.12.2023. URL: <https://www.buzer.de/s1.htm?g=sgb%2BIX&a=215> (дата звернення: 14.11.2025).

12. Schröder G. Inklusiver, barrierefreier Urlaub in «Embrace Hotels». URL: <https://www.mortimer-reisemagazin.de/inklusive-barrierefreier-urlaub-in-embrace-hotels/> (дата звернення: 14.01.2026).
13. Schuntermann M. Teilhabe, Integration und Inklusion – begriffliche Klärungen. *Rehabilitation*. 2014. Bd. 53, H. 3. S. 181–187.
14. Theunissen G. Empowerment und Inklusion behinderter Menschen: Eine Einführung in Heilpädagogik und Soziale Arbeit. 3. Aufl., aktualisiert. Freiburg im Breisgau: Lambertus-Verlag, 2013. 418 S.

REFERENCES

1. Kohut, I. (2014). Sotsialna intehratsiia osib iz invalidnistiu ta rol adaptivnoi fizychnoi kultury v yii realizatsii [Social integration of persons with disabilities and the role of adaptive physical culture in its implementation]. *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu – Theory and methodology of physical education and sports*, 4, 61–66. DOI: <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2014.4.61-66> [in Ukrainian].
2. Martyniuk, T. (2018). Osnovni skladovi sotsialnoi intehratsii osib z invalidnistiu [Key components of social integration of persons with disabilities]. *Pedahohichniy chasopys Volyni – Volyn Pedagogical Journal*, № 4(11), 183–189 [in Ukrainian].
3. Agatz, J. (2013). Integrative Hotelbetriebe – Ihre Potentiale auf dem Hotelmarkt und in der Gesellschaft. *Integrative hotels*: Bachelorarbeit. Linnich.
4. Aliche, T., Linz-Dinchel, K. (2012). Inklusive Gesellschaft – Teilhabe in Deutschland. Grundlagen und theoretischer Hintergrund. Frankfurt.
5. Deutsche Vereinigung für Rehabilitation e. V. (DVfR). (2021). Kurt-Alphons-Jochheim-Medaille 2021 für den Embrace-Hotelverbund. Heidelberg. URL: <https://www.dvfr.de/rehabilitation-und-teilhabe/meldungen-aus-der-reha-landschaft/detail/artikel/dvfr-ehrt-verbund-der-embrace-hotels-fuer-engagement-zugunsten-der-inklusion-von-menschen-mit-behinderungen>
6. Embrace Hotels. URL: <https://embracehotels.eu/>
7. Fort- und Weiterbildungsangebot für Menschen mit und ohne Handicap. URL: https://embrace-hotels.eu/mitgliedschaft?utm_source=chatgpt.com
8. Frühauf, Th. Von der sozialen Integration zum Gemeinsamen Leben und Lernen. URL: https://www.lebenshilfe.de/fileadmin/Redaktion/Bilder/LandingPages/Geschichte/Downloads/80_Fruehauf-Integration.pdf
9. Herlitz, L. (2011). Sozialwirtschaftliche Intentionen auf dem deutschen Tourismusmarkt untersucht am Beispiel integrativer Hotels: Dissertation. Trier. DOI: <https://doi.org/10.25353/ubtr-xxxx-32ce-4340>
10. Kastl, J. M. (2013). Inklusion und Integration. *Behinderung und Gerechtigkeit. Heilpädagogik als Kulturpolitik*. M. Dederich, H. Greving, C. Mürner, & P. Rödler, (Hrsg.). Gießen: Psychosozialverlag, 133–152.
11. Neuntes Buch Sozialgesetzbuch – SGB IX, Teil 3: Besondere Regelungen zur Teilhabe schwerbehinderter Menschen (Schwerbehindertenrecht), Kapitel 11: Inklusionsbetriebe, § 215 SGB IX, i.d.F. 22.12.2023. URL: <https://www.buzer.de/s1.htm?g=sgb%2BIX&a=215>
12. Schröder, G. Inklusiver, barrierefreier Urlaub in «Embrace Hotels». URL: <https://www.mortimer-reisemagazin.de/inklusive-barrierefreier-urlaub-in-embrace-hotels/>
13. Schuntermann, M. (2014). Teilhabe, Integration und Inklusion – begriffliche Klärungen. *Rehabilitation*, 53(3), 181–187.
14. Theunissen, G. (2013). Empowerment und Inklusion behinderter Menschen: Eine Einführung in Heilpädagogik und Soziale Arbeit. 3. Aufl., aktualisiert. Freiburg im Breisgau: Lambertus-Verlag.

Дата першого надходження статті до видання – 10.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування – 3.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) – 27.03.2026